

ADD

1. Algemene uitleg

ADD (Attention Deficit Disorder) is een vorm van ADHD zonder hyperactiviteit. Leerlingen met ADD hebben vooral **moeite met concentratie, organisatie en het verwerken van prikkels**. Omdat hyperactiviteit ontbreekt, wordt ADD soms minder snel herkend.

1.1. Oorzaken

- ADD is grotendeels erfelijk bepaald
- ADD kan ook ontstaan door omgevingsfactoren
 - Vroeggeboorte of laag geboortegewicht
 - Zuurstoftekort
 - Blootstelling aan schadelijke stoffen tijdens de zwangerschap (zoals roken, alcohol of drugs)

1.2. Diagnostiek

De diagnose wordt gesteld door een psycholoog of psychiater op basis van observaties en vragenlijsten.

1.3. Aanpak en omgaan met ADD

ADD gaat niet weg, maar er zijn verschillende manieren om ermee om te gaan. De aanpak kan per leerling verschillen en bestaat meestal uit een combinatie van medicatie, begeleiding en aanpassingen in het dagelijks leven.

- Medicatie
- Coaching en Therapie: cognitieve gedragstherapie, psycho-educatie en coaching helpen bij structuur en planning
- Levensstijl: regelmatige lichaamsbeweging, een vast dagritme en een prikkelarme omgeving kunnen helpen

2. Kenmerken¹

2.1 Mogelijke positieve kenmerken

- Extra concentratievermogen bij interesse (hyperfocus)
- Fantasierijk met groot voorstellingsvermogen
- Creatief
- Perfectionistisch
- Vooruit denken
- Probleemoplossend vermogen
- Thinking 'Outside the box'
- Gevoelig, emotioneel en betrokken
- Rustig (in gedrag, niet in hoofd)
- Inlevingsvermogen
- Doorzettingsvermogen
- ...

2.2 Mogelijke uitdagingen

- Moeite om te starten aan een activiteit
- Moeite met aandacht en concentratie
- Dromerig en afwezigheid (ADD: Alle Dagen Dromerig)
- Problemen met planning en organisatie
- Lastig om taken/opdrachten af te werken
- Uitstelgedrag
- Chaos in het hoofd
- Trage prikkelverwerking
- Moeite met luisteren of het opvolgen van instructies
- Vermijden van lastige taken die veel inspanning vragen
- Slordig overkomen en geen oog voor detail
- Het uiten van gevoelens is soms lastig
- Vertraagde informatieverwerking
- Gevoeligheid voor prikkels en stress
- ...

¹ Het is belangrijk te weten dat deze kenmerken van persoon tot persoon kunnen verschillen en niet altijd in dezelfde mate voorkomen.

3. Enkele tips voor in de klas

Structuur en duidelijkheid

- Duidelijke dagindeling en vaste routines
- Instructies herhalen en visueel ondersteunen (pictogrammen, checklists,..)
- Korte en overzichtelijke opdrachten
- Een vaste, prikkelarme werkplek
- ...

Begeleiding bij concentratie

- Laat de leerling vooraan zitten
- Controleer of de opdracht begrepen is
- Zorg voor korte pauzes of beweging tussendoor
- Bied hulpmiddelen aan bv. koptelefoon, wiebelkussen, stressbal, fidget,...
- ...

Omgaan met motivatie en planning

- Help bij het opdelen van taken in kleinere stukken
- Gebruik timers en herinneringen
- Geef extra tijd voor toetsen en opdrachten
- Moedig positief gedrag aan met complimenten en beloningen
- ...

Evaluaties

- Evaluatiemomenten inkorten of opsplitsen
- Extra tijd geven om de leerling niet onder druk te zetten
- Een rustige evaluatieomgeving zonder afleiding
- Mondelinge toelichting bij moeilijke vragen
- Gebruik meerkeuzevragen of invulopdrachten in plaats van lange open vragen
- ...

Groepswerk

- Geef de leerling een duidelijke taak binnen de groep
- Werk in kleine, gestructureerde groepen
- Korte, duidelijke opdrachten helpen om de focus te behouden
- Check tussendoor of de leerling weet wat hij/zij moet doe
- ...

4. Mogelijke REDICODI's

Enkelvoudige opdrachten aanbieden met herhaling van de instructie (1-1).
Tijdens de les, het studeren en bij het maken van taken, toetsen en examens werkt de leerling digitaal en/of met voorleessoftware (SprintPlus).
Instructies worden beknopt, duidelijk geformuleerd.
Leerling krijgt een vaste en gepaste plaats in de klas.
Leerling gebruikt tijdens individueel werk rustgevend materiaal om zich te focussen: - Oordopjes - Koptelefoon - Study-buddy -
Leerling licht een toets of examen mondeling toe.
Er worden geen fouten aangerekend bij het fout overnemen van de getallen. Er wordt gekeken of de stappen juist overgenomen zijn.
Extra tijd voor examen en toetsen wordt voorzien.
Examens worden afgelegd in een stille ruimte.
Er worden minder oefeningen of meer tijd voorzien om oefeningen te maken.
Help de leerling om de werkplek netjes en ordelijk te houden. (clean desk policy)
Specifieke hulpmiddelen worden voorzien tijdens de les, bij het studeren en tijdens het maken van toetsen en examens: - Stappenplan - Kleurcodes - Picto's - Schema's - Tekeningen - Google afbeeldingen, - ...
Er wordt een 2 ^{de} kans voorzien bij een taak en een toets.
De leerling wordt vrijgesteld voor
De leerling krijgt bijles voor
Andere...

5. Interessante websites, organisaties, boeken ...

Websites

- <https://gedragsproblemenindeklas.nl/gedrags-en-ontwikkelingsstoornissen/add/>
- [Wat is ADD \(Attention Deficit Disorder\)?ADD \(Attention Deficit Disorder\) - Hersenstichting](#)

Organisaties

- 'Zit Stil' <https://zitstil.be>

Boeken

- Ehrlich T. (2010). *ADDaisy/ADDavy*.
- Horeweg A. (2021). *Handboek gedrag op school*.
- Horeweg A. (2024). *Gedragsproblemen in de klas*.
- Deckers, E. (2010). *Alle Dagen Dromen. Voor iedereen die zich wel eens "anders" voelt*. Een meisje met ADD vertelt in stripvorm wat het betekent om ADD te hebben. <http://www.elsdeckers.com>
- Windt, K. (2008). *ADD Onzichtbare obstakels. Zoeken naar omwegen*. Almere/Enschede: Uitgeverij van de Berg.